

Több mint 70 000 Jézus-könyv jelent meg eddig, az alábbiakban a legfrissebbek közül hetet ismertetünk röviden. A kép enyhén szólva is színes, és kérdés, mit szólna mindehhez „a valódi Jézus”.

Hogyan lett Jézus „kutyává”?

Kutya volt-e a názáreti Jézus? *Bernhard Lang*, a vallástudomány és az Ószövetség átfogó tudású paderborni professzora azt mutatja meg *Jézus, a kutya* c. könyvében, hogy Jézus mélyen belegyökerezett a hellenista zsidóság hagyományába. Ezen belül két hagyományvonal játszott szerepet, és fellépésével Jézus egyesítette ezeket. Az egyik a zsidó próféta, Illés (Kr. e. 9. sz.) hagyományában élt élet volt; ezt a szülők elhagyása, a vagyontalanság és a vándor életforma jellemezte, az egyszerűség és a jómódban élők általi ellátottság. Egyesek ezért az új Illést látják Jézusban. A másik a „cinikus” filozófusok hagyományában élt élet volt; közülük különösen Szókratész és a hordólakó Diogenész ismert. Életformájuk miatt gúnyosan „kutyáknak” – görögül *küonesz* – hívták őket, s ezért ők „künikoszoknak” – latinosan fogalmazva „cinikusoknak” – nevezték magukat; azt a jelentős mozgalmat képviselik, amelyet a vagyontalanság, az anyagi igénytelenség és a családnélküliség

jellemzett, valamint a filozofikus életmód eszménye. Lang professzor részletesen és meggyőzően jellemzi Jézust „kutyaként”, a hellenista zsidóságon belüli „cinikus” filozófusként.

Anselm Grün terapeutát lát Jézusban, és ez jól beleillik a „cinikus” zsidóságra. A bencés szerzetes a gyógyítás kulcsaként és a feltámadás elővételezéséért értelmezi Jézus példabeszédeit, markáns mondásait és a Biblia gyógyítási történeteit. Ez nem helyettesíti a professzionális gyógyítást, de föltárja Jézus alakjának terápiás lehetőségeit saját életünkre nézve.

Pontosan ez a döntő a Jézusba vetett hitet illetően, mert a minden ember számára remélt feltámadásnak Jézus személyében való megjelenítése az a mozzanat, amely a Jézus-hitet Krisztus-hitté teszi. Legalábbis így látja A názáreti Jézus c. könyvének új, második kötetében *XVI. Benedek pápa*. A könyv az első kötet vonalát folytatja: az evangélium-harmonizálás szellemében vett értelmezés ez, amelyben a katolikus egyház dogmái szabják meg a bibliai szövegek felfogását. Ratzinger mintaszerű „mutációs ugrást” lát Jézus feltámadásában, amelyben „az élet, az emberlét új dimenziója tárul fel”. Mivel azonban a pápa elveti a feltámadáshit misztikus értelmezését, magyarázata megmarad a vallásos hit és a természettudományos elbizakodottság közti félhomályban.

A történeti-kritikai teológia képviselője, *Gerd Lüdemann* radikálisan a Jézus-követők fantáziálásaként értelmezi a feltámadáshitét. A Ki volt Jézus? témával kapcsolatban már megjelent cikkeit összegyűjtő kötetcskében leszögezi: „A húsvéti hit nem

egy üres sír felfedezésében, vagy épenséggel egy újraéledt holtesttel való találkozásban gyökerezik, hanem kizárólag a tanítványok jelenéseiben.”

„Jézus-rögeszmének” nevezi ezt a hitet a korábban evangélikus teológus, ma nem keresztény *Heinz-Werner Kubitza*. Átfogóan és részletesen hordja össze a Biblia ellentmondásait, valamint a Jézussal és az Újszövetséggel kapcsolatos történeti ismereteket, amelyek tarthatatlannak tűnnek fel számára a keresztény hitet. Mindazonáltal úgy véli, hogy Jézusnak nincs más megközelítési lehetősége, mint a történeti, ami – akárcsak a pápa könyvében, csak tükrösen fordított módon – egyoldalúsághoz vezet.

E tekintetben egészen más *Jacob Neusner* rabbi könyvecskéje, amelyben azzal foglalkozik a szerző, hogy a Hegyi beszédben hogyan bánt Jézus a mózesi törvénnyel. Végkövetkeztetéseként: Jézus üzenete „a nyomában járó emberekre” irányul, ezért „a közönséges hétköznapi élet” csődöt mond.

Csődöt mond mindenekelőtt a családi élet, amelyről Jézus határozottan lemond, ahogyan az újságíró *Hans Conrad Zander* írja szatirikus könyvecskéjében, és szemhunyorítással az első szinglivé nyilvánítja Jézust – akárcsak Pál apostolt, Assisi Ferencet, Aquinói Tamást és Sienai Katalint. Zander szemében Jézus „a család ellensége”, aki „családmentes övezetté” nyilvánítja a vallást. Ez szépen mutatja, hogy a történeti ismeretek nem jelentenek mindent, de azt is, hogy történeti ismeretek nélkül a levegőben lóg a názáreti Jézusba vetett hit.

Norbert Copray

Forrás: Publik-Forum, 2011/8

Az ismertett könyvek: *Bernhard Lang*: Jesus der Hund, Herder Verlag; *Anselm Grün*: Jesus als Therapeut, Vier Türme V.; *Joseph Ratzinger, Benedikt XVI.*: Jesus von Nazareth, Teil 2, Herder V.; *Gerd Lüdemann*: Wer war Jesus?, zu Klampen V.; *Heinz-Werner Kubitza*: Der Jesuswahn, Tectum V.; *Jacob Neusner*: Ein Rabbi spricht mit Jesus, Herder Tb. V.; *Hans Conrad Zander*: Der erste Singele, Gütersloher Verlagshaus.

